

zaaknummer 2011TT181(2)

2 mei 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. K.A.M. van Kampen, advocaat te Nijmegen,

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Confederatie van de Vlaamse en
Nederlandse Provincie van de Congregatie van de priesters van het
Heilig Hart van Jezus.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 30 augustus 2011. Op 24 november 2011 is bij de griffie namens [naam], Provinciaal Overste van voornoemde Congregatie een inhoudelijke reactie op de klacht ingekomen van mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg.

Op 23 februari 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van Kampen voornoemd.

Namens de Congregatie is verschenen [overste] voornoemd vergezeld van mr. Baetens voornoemd.

2. De klacht

2.1. Klager was al 6 jaar misdienaar en koorleider geweest toen hij in 1956 als 12 jarige jongen naar het klein seminarie [naam] in [plaats] ging. Klager kon goed zingen en om zijn goede stem tot nog betere ontwikkeling te brengen kreeg hij vanaf 1957 van aangeklaagde, destijds door hem [naam] genoemd, extra zangles en ademhalingsoefeningen. Op de kamer van aangeklaagde werd gewerkt aan de buikademhaling. Klager moest staande zijn buik op de

tafel leggen en zich dan middels zijn ademhaling omhoogdrukken. Daarbij stond aangeklaagde achter klager en betaste diens kruis. Niet lang daarna moest hij zijn broek uithalen, werd hij wederom betast en vervolgens door aangeklaagde gepenetreerd. Dit was niet pijnloos maar ook niet ondraaglijk pijnlijk; veel later realiseerde klager zich dat aangeklaagde gebruik moet hebben gemaakt van een glijmiddel. Het ging makkelijk, werd onderdeel van een routine. Klager stelt dat het subtiel werd opgebouwd en dat hij het niet in zich had om zich te verzetten. Klager was het lievelingetje van aangeklaagde, waarbij aangeklaagde zich opwierp als leermeester en beschermer van klager, ook bij andere recreatieve en sportieve activiteiten op het seminarie. Zo hielp hij ook bij het omkleeden bij een toneelvoorstelling, waarbij hij zich onder het toneel tijdens een voorstelling ook nog aan klager heeft vergrepen. Deze continue aandacht begon een obsessie te worden en werd op den duur door klager als bedreigend ervaren. Klager probeerde aangeklaagde steeds meer te mijden maar dat was moeilijk omdat hij macht had en het gezag over klager en omdat ongehoorzaamheid gestraft werd. Het misbruik startte in het midden van het jaar 1958 met een frequentie van twee tot drie keer per maand, en heeft geduurd tot in 1959, tot kort voor het moment dat klager besloot niet meer terug te gaan.

2.2 Klager was het middelste kind van zeven kinderen in een streng Rooms-Katholiek gezin. Klager had drie heeroms die missionaris waren in Zuid-Afrika en Zuid-Amerika. Klager was een groot bewonderaar van hen. Hij was al jong misdienaar en kooknaap in de eigen parochie. Hij voelde zich voorbereid voor het seminarie. Door het seksueel misbruik door aangeklaagde en door een andere pater, destijds door hem [naam] genoemd, in het seminarie (zie klacht 2011T181(1)), wilde hij, voor zover hij zich kan herinneren in de Paasvakantie van 1959 niet meer terug naar het seminarie. Hij kon de ware toedracht niet vertellen. Voor zijn moeder was de kerk heilig, zij zou 'ter plekke doodgevallen zijn.' Thuis 'brak de hel los' en er werd dagelijks druk op hem uitgeoefend om terug te gaan, onder andere ook door pastoor [naam], de toenmalige pastoor van de parochie waartoe klager behoorde. Klager heeft echter voet bij stuk gehouden en is niet meer teruggegaan. Enkele jaren later heeft klager aan pastoor [naam] – onder strikte geheimhouding voor zijn ouders - alles verteld wat hem op het seminarie is overkomen. Deze was vol ongelof en bezwoer bij het bisdom Utrecht melding te maken van het misbruik. Klager heeft hier nooit meer iets van gehoord. Pastoor [naam] is inmiddels overleden.

2.3. Als gevolg van het misbruik kwam klager aanvankelijk in een gemoedstoestand van verwarring. Pas later besefte hij dat hij seksueel misbruikt was. Vooral zijn geloof heeft daaronder geleden. Zijn ouderlijk huis ontvluchtte hij door veel bij de ouders van zijn huidige echtgenote over de vloer te komen. Hij heeft haar in een vroeg stadium van de relatie, eind zestiger jaren, verteld over het seksueel misbruik door twee personen op het seminarie. De echtgenote van klager heeft dit ter zitting bevestigd. Zo'n 15 à 20 jaar geleden –toen nog in algemene bewoordingen- en een jaar of drie geleden –toen heel concreet- heeft klagers zijn broers en zussen daarover verteld.

Desgevraagd is dit schriftelijk bevestigd door zijn zus [naam], die zich uit die tijd de mededeling van handastelikheden door twee paters herinnert, en door drie broers [naam], [naam] en [naam], waarvan [naam] en [naam] tevens verklaren dat zij klager al jaren geleden –toen in meer algemene bewoordingen- over seksueel misbruik op het seminarie hebben horen spreken. Alle drie broers verklaren dat klager pas tijdens een gezamenlijke vakantie drie jaar geleden op een avond gedetailleerd over seksueel misbruik door twee paters heeft gesproken, waarbij een pater bij naam werd genoemd. Door deze pater zou hij meermalen verkraacht zijn.

2.4 Het doel van de klacht is erkenning van het seksueel misbruik en spijtbetiging van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart, ook al realiseert klager zich dat zijn klacht mogelijk onvoldoende ondersteuning vindt.

Voorts een geldelijke tegemoetkoming voor immateriele schade, in samenhang met de andere klacht begroot op € 15.000,- en vergoeding van de gemaakte onkosten.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Mr. Baetens heeft namens de Overste in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Het archiefonderzoek is daarbij ondersteund door een lid van de commissie Deetman. Er is geen enkele aanwijzing gevonden die de klacht van klager tegen aangeklaagde kan ondersteunen. Ook de provinciaal overste kon na recent grondig onderzoek in het dossier van aangeklaagde, die tot aan zijn overlijden in 2002 in diverse functies werkzaam is geweest, geen enkele aanwijzing vinden die duidt op mogelijk seksueel misbruik. De raadsman heeft aangevoerd dat, hoewel er geen reden is om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt, de klacht wegens gebrek aan steunbewijs niet voor formele gegrondverklaring in aanmerking komt.

4. De beoordeling

4.1 Nu de klacht gaat over gedragingen van aangeklaagde in een periode dat er tussen hem en de Rooms-Katholieke kerk een gezagsverhouding bestond, is de klacht ontvankelijk.

4.2 Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheids situatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.3 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.4 Er zijn ongeveer vijfen vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Door het tijdsverloop zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wel is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Klager is gedurende ongeveer één jaar door aangeklaagde regelmatig in zijn kruis betast en regelmatig seksueel gepenetreerd. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke en consistente wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. De Klachtencommissie heeft daarbij voorts in aanmerking genomen dat het verhaal van klager ter zitting op geloofwaardige wijze is bevestigd door zijn vrouw aan wie hij dat reeds aan het begin van hun relatie –eind jaren zestig- heeft verteld en voorts door de schriftelijke verklaringen van zijn broers en zus aan wie klager in detail zijn verhaal heeft verteld ruim voordat de mogelijkheid van de onderhavige klachtprocedure is ontstaan.

4.5 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheids situatie hoogst kwalijk is

geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 13 of 14 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een persoon met (kerkelijk) gezag in wie hij het volste vertrouwen had.

4.6 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. De Overste [naam] heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

4.7 Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een grondverklaring van de klacht door de overste van de Congregatie zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Confederatie van de Vlaamse en Nederlandse Provincie van de Congregatie van de priesters van het Heilig Hart van Jezus de klacht gegrond te verklaren en zich in te zetten voor vermindering van het leed van klager.

Dit advies is vastgesteld op 2 mei 2012 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, prof.dr. H.B.M. van de Wiel en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Confederatie van de Vlaamse en Nederlandse Provincie van de Congregatie van de priesters van het Heilig Hart van Jezus en aan klager verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Bisschop.